

ŐSZI BOGYÓK

Ritka szép, meleg őszi van – ezek voltak apám utolsó szavai, amelyeket a szülői házában tett látogatásakor mondott. Szerette azt az összekötő utat, amely a faluból a városba vezetett, valamilyen dombnak hívták, apám legyintett, nem lényeges, mi a neve, nézd, milyen sokszínűek a fák. Az összekötő út vezetett a szülőházához, ahol már a molylepkéken és az egereken kívül nem lakott senki.

Valamikor szerettem azt a házat, kicsi volt ugyan, de ház: volt egy szoba, konyha, benne kályha. A dolgunkat hátul, az udvaron végeztük, két deszka volt erre: egyiken ültünk, a másikba kapaszkodtunk. A gödör mély volt, ahányszor nagydolgot csináltunk, fűrészporról befedtük.

Télen nem szerettem ott, mert nekem semmi se ment könnyen, és hát kint a kertben hideg volt. Apám szerint én az anyámra ütök, ne mind rágd a körmöd, rá is csapott. Továbbra is rágtam a körmöm, de nem előtte. Megtanultam úgy élni, mintha nem is léteznék, nem volnék jelen. Mivel mezít-láb mászkáltam, lépteimet csak a hangyák hallották, és hogy jöttömről ne árulkodjanak, eltapostam őket. Szerettem hangyákat taposni. A szúnyogok nem csíptek, azt mondta Gábor bá, cigány vagyok, mert a cigányokat nem csípi a szúnyogok. Apámnak aztán elmondtam, mit mondott Gábor bá, ő meg felpofozott. Szeretettől, nyilván, hogy máskor ne álljak szóba vele. Apámnak többé nem mondtam el semmit. Se azt, amit gondoltam, például anyámról, akinek nem volt más választása, mint az, hogy az örök vadászmezőket keresse fel.

Apám lánya vagyok, ennyit tudok. Anyám korán meghalt, magával akart vinni engem is, de ezt a szomszéd faluban híresztelték, így bizonytalan vagyok, elhiggyem-e. De hajlamos vagyok elhinni, és arra gondolok, ha nekem gyerekeim lenne, nagyon nyomós ok kellene, hogy elhagyjam őt.

Hej, tulipán, tulipán, / azt mondta az én anyám, / ide jöttem világra, / remélem, nem hiába. Nekem ezt énekelte anyám csodaszép és hosszú, kék ruhában, rezgettette szürke szemeit. Húsbavágó tekintete volt, apám szerint a szeme színét örökölttem, reméli, a lelkét nem. Pedig azt hiszem, a lélek számít, ezt szoktam mondani én is a többieknek, mármint a két barátnőmnek, akikkel megosztok mindent: az egyik süket, a másik vak.

Hiszek egy Istenben, az élet teremtőjében, gondviselő atyánkban – minden este a paplan alatt elmorzsolom ezt, és a miatyánkot. Anyám úgy ment el, hogy előtte felolvasta a teljes *Árvácskát*, mind a hét zsoltárt. Tüszös mandulagyulladásom volt, de végighallgattam. Nem tudtam enni, csak arra koncentráltam, hogy mi lesz Csörével, Pöszével.

A szomszédban felbukkant egy kisfiú, a szomszéd apuka első házasságából született unoka. Jancsikának hívták. Jancsikát négyévesen az anyukája meg akarta ölni. Tavaly ősszel, pont egy éve elvitte kirándulni, nézegették a sokféle növényt, bogyókat, aztán megálltak a tiszafánál, amelynek a termése piros, élénkpiros bogyó. Jancsika egy marékkal szedett, és mind megette. Aztán elkezdett támoltyogni, elájult, nehezen lélegzett. Az anyukája megijedt, hívta a mentőket. Jancsikának szerencséje volt, a mentők gyorsan kiértek, s azonnal kimosták a gyomrát. Az anyukája közben megpróbálta a halálba küldeni, de nem sikerült neki, nem volt elég éles a kés. A kórházban, ahova szállították, állítólag Jancsika apukájának nevét kiáltotta, németül: Bitte, Johannes, komm zurück! Ezen mindenki mosolygott, majd egy adag gyógyszert adtak be neki. Jancsika fekete szemű kisfiú, azt kéri, játsszak vele. Én pedig Csibére, Pöszére gondolok, aki rosszabb sorban él, mint az állatok, kiszolgáltatottsága egyre súlyosabb gonoszságra ingerli a nevelőszüleit.

Két kövel játszunk: én és Jancsika.

Jancsika horgászik: a kövekkel fejbe kólintja a halakat. Ezt énekli:

A csermely halkán zúgott, hol útja völgyre nyílt,
És mélyén pizstráng úszott, úgy surrant, mint a nyíl.
Oly tisztán, szépen látszott, én csendben ültem ott,
A vízben vígan játszott, és messze csillogott,
A vízben vígan játszott, és messze csillogott.

Apámnak rimánkodom, hogy Jancsikát mentse meg, ne kerüljön nevelőszülőkhöz. Írt is levelet a gyámügynek, a gyámügy meglátogat, kedélyesen elbeszélgetünk. Jancsika nagyapja megjegyzést tesz, szerinte a Toyota Yaris nem jó választás, Kenyában utálják. Jancsika marad, mindenki boldog. Átjön hozzánk játszani, és elkezdi énekelni: Hm!

Rút álnok lesben állva, egy férfi nézte őt.

Nagy horgászbottal várta a hal, hogy arra jó.

A tiszta vízből véltem, itt nem lesz semmi baj,

Így meg nem fogja véle, hisz látja jól a hal.

Így meg nem fogja véle, hisz látja jól a hal.

Jaj, jaj, valamint még egyszer, jaj,
Jaj, miért, hogy mindig jól jár,
És célhoz ér, aki csal.

A szomszéd tájtézkiz, mi nem értjük. Először érzem azt, hogy igazából nekem jó. Pedig múlt héten Călin letepert, és hozzámnyomta a farkát. Ellenálltam, mert én erős vagyok, és mert apám anyámra hivatkozva azt mondta, az embernek minden helyzetben legyen tartása. Aztán Călin odahívta két haverját, miközben teljes erővel lenyomott a földre. Tudtam, mi történik, imádkozni kezdtem. Nézttem a csillagos eget. Tiszta volt, sehol egy felhő, csak a csillagok. Eszembe jutott, hogy azt olvastam, Floridában ez a hurrikán előjele. Olyan tiszta, rezdületlen az ég. Sehol egy madár. És félóra múlva mindent elsöpör a hurrikán.

Miközben Călin haverja, Tudor, hátulról dönget, a hurrikánra gondolok. Ha jön, mindent visz. De nálunk, a faluban nincs hurrikán. Se óceán. Nálunk csak férfiak vannak.

Jancsika gyomrát kimossák, túléli az őszi bogyoévést. Az anyukáját az 126 éves Igazságügyi Megfigyelő és Elmeógyógyító Intézetbe viszik, leszédálják. Nem tudom sajnálni. Félek, hogy nem lesznek érzelmeim. Jancsikára gondolok, hát akkor mégiscsak vannak. A nagyszüleihez kerül, családba. Kicsit irigylem is, de hát azok vagyunk, amik vagyunk. Otthon ugyanaz, apám szereti mártírnak látni és láttatni magát, egyre csak azt mondja, ezt miattad, érted teszem, fiam. Én érzem és felmérem ennek súlyát, de jobb lenne mégis, ha anyám élne, és mindazt, hogy Călin és a két barátja akaratom ellenére belém hatolt, nem egyedül kellene lezongoráznom. De apámnak egy szót se, szerinte kulcsoljam össze a kezem, hogy nem a Jancsika sorsára jutottam.

Jancsika az egyedüli egészséges gyerek nagyapja gyerekei közül. Fura, hogy a sors milyen. Kibabrál velünk. Őt az anyja bogyókkal kábította, az apja elhagyta. Csak foglalkozni kellene vele. Milyen éneket tudsz, Jancsika? Amit nagyanyó énekelt: Szeretném a homokórát megállítani, / szeretném az emlékeim elfelejteni, / de a homokóra csak pereg, pereg...

Két hét múlva Jancsika eltűnik a házból, lemondtak róla. Apám tájtézkiz, irigylem is Jancsikát, hogy így kiállt mellette. Nem tudták elviselni, külön, szólt a verdikt.

Le vagyunk sújtva, apám berzenkedik, de két pohár vörösbor után legyinteni kezd.

Annyira utálok ezt a fajta lemondást.

Naplót írok. Imát Jancsikáért, hogy ne kerüljön nevelőszülőkhöz.

Ne járjon úgy, mint az *Árvácskában* Csibe.

Apám szerint minden elmúlik. Minden.

Ha menstruálok, ömlik belőlem. Gondolom, ez a gondviselés. Vézerek, ha már nem tudtam védekezni. Nem elég a vatta, amit odarakok. Átüt, félek, hogy istentiszteletkor meglátszik.

Jancsika intézetbe kerül. Kéthavonta egyszer meglátogatható.

Ősz van, sokat esik. Most zöldell, virágozik minden, amit elmulasztott a nyár.